

מחשבה שעושה פרי, שקיימה, הקב"ה מצרפה למעשה, שאז נפרעים ממנו גם על המחשבה.

מחשבה שאין בה פרי, שנמנע מלעבור, אין הקב"ה מצרפה למעשה.

ותמהינן: אלא הא דכתיב בספר יחזקאל [פרק יד] "למען תפוש את [בית] ישראל בלבם", הרי משמע שנענשים על הרהור הלב!?

אמר רב אחא בר יעקב: הווא, במחשבת עבודת כוכבים הוא דכתיב.

דאמר מר: המורה עבודת כוכבים, שכל הכופר בה, כמורה בכל התורה כולה [ונקטו חכמים בלשון סגי נהור, לומר שהמודה בה הרי הוא כופר בכל התורה], ומשום חומרתה חייבים עונש אפילו על מחשבה בלבד.

עולא אמר לתרין, את דברי הכתוב בירמיה "הנני מביא אל העם הזה רעה פרי מחשבתם", שמשמע ממנו לכאורה כי נענשים גם על מחשבה רעה, כדרב הונא.

דאמר רב הונא: כיון שעבר אדם עבירה, ושנה בה, הותרה לו.

"הותרה לו" פלקא דעתך?!

אלא, נעשית היא לו כחיתר.

ומדבר הכתוב במי שעבר פעמיים, וחשב

לעבור פעם נוספת, ונמנע ולא עבר, שהוא כן נענש על המחשבה גרידא, כיון שבפעם השלישית הוא אינו נמנע מלעבור לשם שמים, שהרי כבר הותרה העבירה בעיניו, אלא לא עבר משום שלא הוצרך לעשות את מחשבתו.

אמר רבי אבהו משום רבי חנינא: נוח לו, עדיף לו לאדם שיעבור עבירה בסתר, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא.

שנאמר [יחזקאל ב] "ואתם בית ישראל, כה אמר ה': איש גילוליו לכו עבדו [ואחר], אם אינכם שומעים אלי. ואת שם קדשי לא תחללו!" והיינו, אל תחללו את שמי בפרהסיא, לפי שהרואה זאת בא לידי לזול בכבוד המקום, אלא עדיף שתעברו בצנעא.

ומביאה הגמרא אימרה דומה:

אמר רבי אלעאי הזקן: אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו, ילך למקום שאין מכירין אותו, וילבש שחורים ויתכסה שחורים, ויעשה כמנו שלבו חפץ⁽¹⁰⁾, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא.

ומקשינן: איני! האיך אתה אומר שעדיף לו שיעבור בסתר, והרי אין הדבר כך, כי:

ודתנן במסכת חגיגה [יא א]: כל שלא חפ על כבוד קונו, ראוי לו שלא בא לעולם!

ומבאר שם הגמרא שנחלקו אמוראים בביאור הדבר: מה היא?

10. רש"י מביא שני ענינים: האחד, שאולי ירך לבבו כאשר לא יראה עצמו בכבודו הקודם, והשני, שגם אם יחטא לא יהיה בכך חילול ה' כיון שהוא לבוש שחורים ואינו ניכר.

והתוספות מביאים את ביאור הר"ח שלא הותר לו לעבור עבירה, אלא שיגיעת הדרך ולבוש השחורים ימנעו ממנו מלעבור.